

NYVIDEN

SPECIAL

Nystaldseffekten var ikke vedvarende

Af Lotte Skade, Seges

I nyetablerede stalde opleves ofte en såkaldt 'nystaldseffekt' i løbet af det første halve eller hele år, når de tages i brug.

Her opleves en bedre sundhed og højere produktivitet hos grisene, antageligt fordi de indsættes i et renere staldmiljø.

I konceptafprøvningen 'Vedvarende nystaldseffekt' blev det forsøgt at genskabe staldmiljøet i en ny stald i en FRATS-besætning. Det var forventningen, at det kunne genskabes efter hvert hold.

Alle betonoverflader op til en meters højde blev pålagt epoxy for at gøre dem mere rengøringsvenlige. Den samlede pris for behandlingen var 254 kr. pr kvm. Imellem hvert hold grise blev staldene vasket grundigt med sæbe og desin-

Ikke nok: Nystaldseffekten kvitterede kun med en forbedret foderudnyttelse på 0,04 FE/kg tilvækst og renere stalde efter vask – ikke nok til at dække driftsomkostningerne.

fektion af et rengøringsfirma.

Firmaet vaskede også skorstene og vægventiler, skyllede spalteåbningerne med tre pct. kaustisk soda, efterfyldte gyllekummerne med to pct. kau-

stisk soda til pH 11,5 og udlagde til sidst 15 pct. hydratkalk i hele stalden.

Endelig blev vandrørene desinficeret med Di-O-Clean, og der blev udført ekstra skadedyrsbekæmpelse. Stalden blev udtørret med varmekanon over to dage og opvarmet til 28 grader før indsættelse.

Renere stald

Denne rengøringsprocedure medførte en konsekvent renere stald målt på total-kim og enterobakterier (E. coli og

salmonella) i forhold til besætningsens sædvanlige vask med sæbe og desinfektion.

Proceduren for indsættelse af grise i stalden blev også optimeret. Grise fra fire farestier (40 til 44 grise) blev lukket sammen i dobbeltstier, så smitte mellem grisene blev begrænset mest muligt.

Dette til forskel fra besættningens almindelige procedure hvor alle fravænnede grise fra et ugehold blev blandet og fordelt i FRATS-stierne. Der blev lagt restriktioner på flytning af grisene, så kun utrivelige og syge grise måtte flyttes ud af stierne.

Smitte, som kunne overføres via besætningspersonalet og udstyr, blev også minimeret. Ved indgangen til hver sektion skulle personalet skifte til en ren kedeldragt, hue, støvleovertræk og handsker.

Indkøbt udstyr (medicinkasser og drivplader) til hver sektion betød, at flytning af udstyr mellem sektioner kunne undgås. Alt udstyr blev farvekodet, så én farve passede til én sektion.

Indtil grisene vejede 30 kg, blev de tildelt syre via vandet. Herefter blev der tilsat 0,5 pct. benzoesyre i foderet. Tågedesinfektion blev brugt vha. tågekanoner to gange ugentlig indtil slagtning. Vaccination mod almindelig lungesygdom (mykoplasma) og PCV2 blev givet med nålefrit udstyr for at minimere kanylesmitte mellem grisene.

Uændret tilvækst

Afprøvnings succespara-

Der blev lagt epoxy på alle betonoverflader op til en meters højde i forsøgstaldene.

Eksperten

• Lotte Skade er uddannet dyrlæge og agrarøkonom og har siden 2016 arbejdet ved SEGES med sundhed og velfærd ved små og store grise.

Der var udfordringer med epoxyens holdbarhed. Der blev løbende foretaget udbedringer af epoxyoverfladen mellem holdene.

metre var foderudnyttelse og daglig tilvækst. De blev sammenlignet imellem 10 kontrol- og 10 forsøgshold på grise fra fravænnning til slagtning.

Foderudnyttelsen var 0,04 FE/kg tilvækst bedre i forsøgsholdene i forhold til kontrolholdene (statistisk sikker). Der var ikke en statistisk sikker forskel på den daglige tilvækst.

For at dække omkostning-

erne til etablering af epoxybelægningen og vaskefirmaets rengøring skulle der opnås en foderudnyttelse på minimum 0,15 FE/kg tilvækst og 100 gram daglig tilvækst.

Produktionsforbedringen var derfor ikke tilstrækkelig til at dække omkostningerne. I forhold til grisenes sundhed var behandlingshyppigheden af det enkelte dyr 0,7 procentpoint lavere i forsøgsholdene,

mens dødeligheden var 0,8 procentpoint højere.

Afprøvningsresultater blev udfordret af en utilstrækkelig holdbarhed af epoxybelægningen, udbrud af ondartet lungesygdom (Ap6) og PRRS.

Det var lettere at vaske de epoxybelagte stalde, men efter hver vask var der større eller mindre skader på belægningen langs inventar og vægge, som skulle udbedres.

Konceptets tiltag:

- Epoxybelægning
- Vask af rengøringsfirma
- Kaustisk soda i spalter og kummer
- Hydratkalk og desinfektion
- Desinfektion af vandrø
- Udtørring og opvarmning
- Mindre sammenblanding
- Rent tøj hver dag
- Syre i vand eller foder
- Tågedesinfektion to gange pr. uge
- Kanylefri vaccination

Fluelarverne sås i massivt omfang i sommermånederne, selvom de burde være bekæmpet af rengøringen, som inkluderede kaustisk soda i spalter og kummer samt brug af rovfluer.

Blodprøver blev taget af enkelte grise i hvert hold for at overvåge sygdomsbilledet. Det viste sig, at grisene havde et varierende niveau af antistoffer imod PRRS og Ap6.

RENGØRINGSSCORE, GENNEMSIT FOR SEKTIONER

Der blev fundet en statistisk sikker forskel på rengøringscoren mellem forsøgs- og kontrolsektioner. I hver søjle er den gennemsnitlige score for hhv. gulve og væg overflader, som i forsøgsektioner var behandlet med epoxy (max-score = 104) og plastik-overflader (max-score 56) angivet.